

Renovatie en vernieuwbouw IKC De Pionier, Leeuwarden

Toekomstbestendig leren en spelen in Techum

In de Leeuwarder wijk Techum heeft IKC De Pionier een ingrijpende vernieuwbouw ondergaan. Het gebouw uit 2008 voldeed niet meer aan de eisen van deze tijd en ook de ruimte voor school, kinderopvang en BSO was te beperkt. Stichting Proloog zocht daarom naar een oplossing die zowel de bestaande kwaliteiten zou benutten als vernieuwende mogelijkheden zou bieden. De keuze voor een combinatie van renovatie en uitbreiding leidde uiteindelijk tot een compleet opnieuw doordacht IKC: licht, logisch ingedeeld en toekomstbestendig.

Architectuur met logica en licht

Architect Omar Smids van Adema Architecten vertelt hoe de uitbreiding als een nieuw 'voorhuis' voor het bestaande volume is geplaatst. Hierdoor krijgt het gebouw de uitstraling van een abstracte kop-hals-rompboerderij, een verwijzing naar het omliggende landschap. 'De plaatsing was uitdagend vanwege de krappe kavel en de cultuurhistorische sloot, maar leverde tegelijkertijd een open oriëntatie en vrij zicht op de omgeving op. Het schoolplein bleef volledig beschikbaar, waardoor de ingang op de vertrouwde plek konden blijven', legt de architect uit.

Binnen werd het bestaande pand rigoureus aangepakt. Centraal stond het realiseren van een IKC met een duidelijke doorgaande leerlijn van de allerjongsten tot en met groep 8. Smids vergelijkt de renovatie met het 'uithol-

len van een pompoen', omdat alles eruit moest om meer logica, ruimtelijkheid en aansluiting op de nieuwbouw te creëren. 'De structuur van het vernieuwde IKC draait om een helder hart waar alle groepen samenkomen. Drie ingangen zorgen voor spreiding, terwijl twee assen - één van noord naar zuid en één haaks daarop - het gebouw leesbaar maken.' Rondom de centrale trap valt het licht bovendien tot diep in het gebouw.

Het was een ontwerp dat veel vroeg van alle betrokken partijen, omdat de school tijdens de uitvoering openbleef. Er moesten voortdurend keuzes worden gemaakt in beperkte ruimtes en bij onverwachte situaties, zonder dat het ontwerp zelf wijzigde. Smids kijkt er tevreden op terug. 'We hebben het karakter van het bestaande gebouw gerespecteerd, maar het geheel naar een veel hoger niveau getild.

'We hebben het bestaande karakter gerespecteerd, maar het IKC naar een veel hoger en toekomstbestendig niveau getild'

– Omar Smids
Adema Architecten

Ondanks alle hobbels is het een plek geworden waar iedereen enthousiast over is.'

Maximale flexibiliteit

Senior projectmanager Willem Jan de Vries van BCN Groep is al zeven jaar bij De Pionier betrokken, eerst vanuit Adema Architecten en daarna vanuit BCN. BCN was hierbij verantwoordelijk voor het projectmanagement en directievoering. 'Het begon destijds met een vraag van Proloog om de problemen van het bestaande gebouw in kaart te brengen, omdat er vanuit de gemeente budget was voor

**bouwbedrijf
de vries**

Waar je ook wilt wonen

Wonen in een museum, een bibliotheek of een kantoorpand met fenomenaal uitzicht? Bouwbedrijf de Vries Leeuwarden maakt het mogelijk. Het transformeren van utiliteitsgebouwen naar woningen of appartementencomplexen is één van onze specialismen. In nauwe samenwerking met architecten, woningcorporaties of makelaardijen bliezen we al veel panden nieuw leven in.

Bouwbedrijf de Vries Leeuwarden is dé dynamische, vakkundige en allround aannemer voor uiteenlopende werkzaamheden in Noord-Nederland. Van kleine verbouwing tot grondige renovatie, van utiliteitsbouw tot schadeherstel.

Meer weten? Kijk op www.bdvl.nl

‘Door flexibel te blijven hebben we een school neergezet die je bijna niet meer herkent’

– Willem Jan de Vries
BCN Groep

uitbreiding. Na onderzoek en verschillende scenario’s werd besloten tot het creëren van een uitbouw, waarbij het bestaande pand compleet werd gestript en opnieuw ingedeeld.’

Tijdens de voorbereidingen kwamen steeds meer gebreken aan het licht, waaronder een slecht dak. Daarnaast groeide het aanvankelijke uitbreidingsbudget uit tot een volwaardige vernieuwbouw. De Vries ontdekte onder meer houtrot en vochtproblemen die structureel bleken. ‘Toen ik na een nieuwe lekkage zag dat een hele wand verzadigd was en daarna bleek dat het hele pand rondom aan de onderzijde verrot was, wisten we dat de renovatie nog veel omvangrijker zou worden.’

Omdat de school in bedrijf bleef, vroegen de werkzaamheden om nauwe afstemming en veelvuldige improvisatie. Er werd met tijdelijke voorzieningen gewerkt en er waren voortdurend afspraken nodig met de school, de kinderopvang en het bouwteam. Willem Jan De Vries kijkt positief terug op de betrokkenheid en ‘maximale flexibiliteit’ van alle partijen. ‘We hebben ons steeds op het eindbeeld gericht en zijn niet vastgelopen in tegenslagen. Het resultaat is een school die je bijna niet meer herkent. Het verschil is enorm.’

Constructieve uitdagingen

Voor hoofd planvoorbereiding Anne Draaijer van Bouwbedrijf De Vries was het project technisch uitdagend. Hij verzorgde vanuit de aannemer ook de projectleiding en vertelt: ‘De bestaande bouw bleek van matige kwaliteit en moest vrijwel geheel worden opgehaald. Om een heldere gangstructuur te realiseren waren zware hulpconstructies nodig, omdat de oorspronkelijke constructie veel lichter was dan gedacht.’ Door het ontbreken van volledige informatie moest er bovendien

voortdurend opnieuw worden gerekend, memoreert Draaijer. ‘Toen bij het openmaken van het dak bleek dat de dakbedekking volledig vernieuwd moest worden, is besloten om extra isolatie toe te voegen voor een beter binnenklimaat. Dat hadden wij in een eerder stadium ook al geadviseerd.’

Vanaf het voorlopig ontwerp rolde het project langzaam richting uitvoering. Die startte in de zomer van 2024. ‘De start schoof met twaalf weken op. De werkvoorbereiding viel samen met de bouwperiode. Dat betekende vaak schakelen, veel rekenen en voortdurend overleg’, aldus Draaijer.

De uitbreiding omvat een tweelaagse nieuwbouw met kalkzandsteenwanden, betonvloeren en een HSB-opbouw. De gevels combineren metselwerk met steenstrips, waarbij veel aandacht nodig was om een consistent beeld te creëren.

‘Vanaf het moment dat we het bestaande gebouw ingingen, zag je het licht en de openheid ontstaan waar zo naar werd verlangd’

– Anne Draaijer
Bouwbedrijf De Vries Leeuwarden

Adema Architecten

0519 29 56 65
www.adema-architecten.nl
Sinds 1972

Pranger-Rosier
part of **unica**

Installeer je bij Pranger-Rosier!

Ook gek op techniek?
Wij zoeken collega's
voor onze vestigingen:

- ✓ Dokkum
- ✓ Leeuwarden
- ✓ Sneek

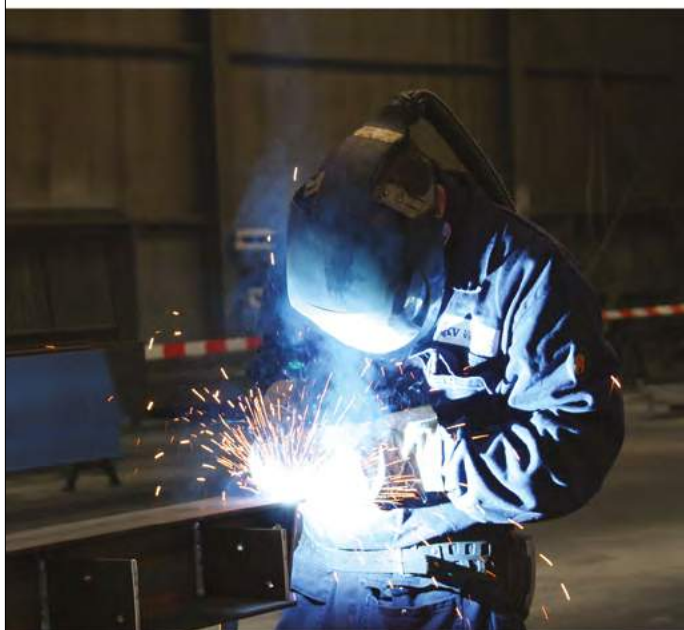

www.werkenbijpranger-rosier.nl

Project IKC De Pionier (2025)

 VKV Visser
Konstruktie Veenwouden BV
www.staalconstructie.nl

MÛNESTRJITTE 14 | 9269 TW | FEANWÂLDEN
0511-460460 | INFO@STAALCONSTRUCTIE.NL

 PROJECTENGINEERING CASTELEIN
Mr. W.M. Oppedijk van Veenweg 8
9251GA Burgum
0511 431314
www.projectengineering.nl
info@projectengineering.nl

Adviseur in:

- * HOUTCONSTRUCTIES
- * STAALCONSTRUCTIES
- * BETONCONSTRUCTIES
- * FUNDERINGSTECHNIEKEN
- * SEISMISCHE BEREKENINGEN

Expertise:

- * BOUWGEBREKEN
- * BRANDVEILIGHEIDSONDERZOEK

‘Het eindresultaat is comfortabel, duurzaam en klaar voor de toekomst’

– Fedde Kingma
Bouwbedrijf De Vries Leeuwarden

Omdat de school openbleef, werd er in fases gewerkt en werden overlastgevoelige werkzaamheden in vakanties gepland. Ondanks de complexiteit werd het nieuwe karakter van het gebouw gaandeweg steeds beter zichtbaar. ‘Vanaf het moment dat we verder het bestaande gebouw in gingen, zag je het licht en de openheid ontstaan waar zo naar werd verlangd’, zegt Draaijer. ‘Het project was intensief, maar ik zou het zo weer doen.’

Onverwachte hindernissen

Uitvoerder Fedde Kingma van Bouwbedrijf De Vries herinnert zich de start van het project nog goed. Toen de bouwtijd er voor driekwart opzat, brandde het naastgelegen noodgebouw volledig af. ‘De school zelf bleef gespaard, maar het incident zorgde wel voor extra druk op de planning en logistiek.’ De vernieuwbouw in het bestaande pand vroeg daarnaast om veel stempelwerk en het verwijderen van

vloeren: zwaar en lawaaierig werk dat nauw moest worden afgestemd met de school.

‘Bij het kaal halen van de gevels bleek bovendien de achterliggende constructie op diverse plekken verrot door langdurige lekkage, waardoor herstelwerkzaamheden nodig waren.’ Het maakte de planning krap, maar door flexibel te blijven en snel te handelen, kon het bouwteam genoeg voortgang houden. ‘We hebben verder onder andere de complete buitenschil vernieuwd, nieuwe dakkappen geplaatst, het gebouw volledig bijgeïsoleerd en voorzien van nieuwe beglazing.’

Ook de installaties kregen een stevige upgrade. Er kwamen nieuwe luchtbehandelingskasten op het dak, waardoor het binnenklimaat er merkbaar op vooruit is gegaan. ‘De samenwerking binnen het bouwteam maakte tijdens dit complexe project het verschil’, zegt

Kingma. ‘We kenden elkaar van eerdere projecten en overlegden veel. Daardoor konden we snel schakelen als iets anders liep dan verwacht.’ Het resultaat noemt hij ‘comfortabel, duurzaam en echt gemaakt voor de toekomst.’

Installatietechnische puzzel

Voor Wiltze Koster, projectleider W-installaties bij Pranger-Rosier, was de vernieuwbouw een technische puzzel. Het bestaande gebouw had lage plafonds en weinig ruimte voor luchtkanalen en leidingen, terwijl tijdens het traject ook constructieve wijzigingen werden doorgevoerd. ‘Er moesten extra stalen balken worden geplaatst zonder dat het plafond te laag zou eindigen, omdat dat gevolgen zou hebben voor akoestiek, brandveiligheid en luchtstromen. Elke centimeter telde’, zegt Koster. De E- en W-engineers van Pranger-Rosier werkten nauw samen om binnen de bouwkundige beperkingen tot een oplossing te komen. ‘Soms moest ter plekke een nieuw plan worden gemaakt wanneer de theorie niet bleek te kloppen.’

‘Kinderen leren beter in frisse, aangename ruimtes. Het is mooi dat we dat hier hebben kunnen realiseren’

– Wiltze Koster
Pranger-Rosier

ONDERWIJS

De brand in het noodgebouw maakte vooral op de schoolkinderen veel indruk, weet Koster nog. ‘Gelukkig stond de luchtbehandelingskast van het hoofdgebouw ’s nachts uit, waardoor rook niet verder werd verspreid. Wel hebben we uit voorzorg alle filters vervangen.’

De school wordt verwarmd en gekoeld via een VRF-systeem; het warmtenet wordt gebruikt voor de gymzaal. ‘De ventilatie is verdeeld in drie systemen voor school, BSO en kinderopvang, afgestemd op hun verschillende openingstijden.’ Het gebouw voldoet aan Frisse Scholen Klasse B. Dat stemt Koster tevreden. ‘Kinderen leren beter in frisse, aangename ruimtes. Het is mooi dat we dat hier hebben kunnen realiseren.’

Continu in bedrijf blijven

Ook voor projectleider elektrotechniek Botte de Vries van Pranger-Rosier bracht de combinatie van renovatie en nieuwbouw verrassingen met zich mee. De revisietekeningen van het bestaande gebouw bleken onvolledig, waardoor tijdens de uitvoering bijvoorbeeld stalen liggers opdoken die nergens stonden ingetekend. ‘Daardoor moesten kabeltracés regelmatig opnieuw worden bepaald.’

Omdat de school tijdens de bouw openbleef, moesten alle elektrotechnische installaties continu blijven functioneren. ‘Het datanetwerk, de voedingskabels, schakelingen en verlichting bleven steeds “in de lucht” met tijdelijke voorzieningen. Dat vroeg om strak procesmanagement en veel overleg met de school. Vluchtroutes moesten telkens opnieuw worden beoordeeld en tijdelijke noodvoorzieningen moesten op orde zijn’, vertelt Botte de Vries.

De elektrotechnische installaties zijn vrijwel volledig vernieuwd. ‘Oude bekabeling is gestript, verdeelkasten zijn opnieuw opgebouwd en de verlichting werkt nu met aanwezigheidsdetectie, wat comfort en energiebesparing oplevert’, somt hij op. E- en W-engineers stemden intensief af om de BIM-modellen actueel te houden en installaties in de complexe bouwstructuur in te passen. ‘Dat maakte het mogelijk om tempo te houden in een gebouw dat ons regelmatig verraste’, zegt De Vries.

‘Tempo houden in een gebouw dat ons regelmatig verraste’

– Botte de Vries
Pranger-Rosier

Toekomstbestendig dankzij samenwerking

Wat zeven jaar geleden begon als een vraag naar uitbreiding, groeide uit tot een intensief traject vol technische uitdagingen en onvoorziene hobbels, waaronder een brand en verborgen gebreken. Omdat de school tijdens de bouw openbleef, vergde het project van alle partijen een uitzonderlijke mate van flexibiliteit en creativiteit. Toch is het dankzij datzelfde teamwork gelukt om een gebouw neer te zetten dat logisch voelt, licht is, gezond en duurzaam. Zo vertellen alle partijen, elk op hun eigen manier, dat het een plek is geworden waar onderwijs, opvang en BSO elkaar op natuurlijke wijze vinden. ‘De vernieuwde Pionier is een frisse, toekomstbestendige leer- en speelomgeving geworden, precies zoals het was bedoeld’, aldus de architect.

Vernieuwbouw en renovatie IKC De Pionier te Leeuwarden

Bouwteamleden

Opdrachtgever	: Sinne Kinderopvang
Opdrachtgever	: Stichting Proloog
Architect	: Adema Architecten
Directievoering en projectmanagement	: BCN
Constructeur	: Projectengineering Castelein
Aannemer	: Bouwbedrijf De Vries Leeuwarden bv
Installaties	: Pranger-Rosier Installaties B.V.

Onderaannemers & toeleveranciers

Staalconstructie	: Visser Constructie Veenwouden b.v.
Metselmortel	: Remix Droge Mortel B.V.